

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

StV@eduskunta.fi;

Viite: lausuntopyyntö 11.6.2020:

Sosiaali- ja terveysvaliokunta keskiviikko 17.06.2020 klo 09:30 HE 101/2020 vp /

Asiantuntijapyyntö

Lausunto: HE 101/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Digi- ja väestötietovirasto (DVV) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Lausuntopyynnössä pyydettiin kirjallista asiantuntijalausuntoa Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta.

Digi ja väestötietovirasto on antanut lausunnon (DVV/3086/2020) nyt lausuttavan olevan lain muutoksen 43 a § 1. mom. tarkoittamasta mobiilisovelluksesta ja siihen liittyvästä taustajärjestelmästä. Lausunto ottaa kantaa lukuisiin järjestelmän tekniseen kehittämiseen ja laajalle yleisöön tarjoamiseen liittyviin seikkoihin, jotka ovat tämän lausuntopyynnön kohdetta laajempialaisia. DVV näkemyksen mukaan jäljityssovelluksen ja lain tavoite on aiemmin lausutun mukaan hyvä, jos riittävästi käyttäjiä saadaan mukaan. Tässä lausunnossa keskitytään erityisesti HE 101/2020 esittämiin tartuntatautilain 4 a lukua koskeviin muutoksiin.

Digi- ja väestötietovirasto on antanut myös lausunnon (DVV/3790/2020) STM lausuntopyyntöön koskien luonnosta hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. DVV toteaa, että nyt lausunnolla oleva hallituksen esitys on täsmämentynyt keskeisin osin ja sitä voidaan pitää 43 a §, 43 b § ja 43 d § - 43 h § osalta selkeänä ja hyvin perusteltuna.

Digi- ja väestötietoviraston lausunto on jaoteltu osiin tartuntatautilakiin ehdotettujen muutosten mukaisesti:

43 a § Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävät tietojärjestelmän toteuttamisessa

43 b § Kansaneläkelaitoksen tehtävät taustajärjestelmän ylläpidossa

Hallituksen esityksen 43 § kohdat a ja b ovat hyvin perusteltuja ja selkeästi mainittuja, eikä Digi- ja väestötietovirastolla ole esittää asiasta tarkempia huomioita.

43 c § Tietojärjestelmän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely

Pykälän 3 momentissa todetaan "Taustajärjestelmään saadaan tallentaa 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetut tiedot mahdollisesti tartunnalle altistuneiden mobiilisovelluksen käyttäjien tavoittamiseksi". Tässä yhteydessä taustajärjestelmä on tulkittavissa Kansaneläkelaitoksen hallinnoimaksi 43 b § mukaiseksi taustajärjestelmäksi, ts. kyse ei ole 43 a § mukaisesta tietojärjestelmästä, joka koostuu taustajärjestelmän lisäksi mobiilisovelluksesta.

Kuitenkin kuvassa 1 mainitaan "B:n ja C:n puhelinten sovellukset hakevat taustajärjestelmästä luettelon tartunnan saaneiden henkilöiden tunnisteista". Kuvaan 1 liittyvissä yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan myös "Koronavirustartunnan saanut henkilö

voisi vapaaehtoisesti antaa sovellukselle luvan siirtää terveysviranomaisen palvelimelle tiedon käytössään olevasta pseudonymistia tunnistesta, jolloin sovelluksen asentaneet, tartunnan saaneen läheisyydessä oleskelleet henkilöt voisivat saada ilmoituksen mahdollisesta altistumisesta koronavirustartunnalle.” ja edelleen” Kun muiden henkilöiden mobiilisovellukset ottavat yhteyttä taustajärjestelmään, se lähettäisi tartunnan saaneiden henkilöiden pseudonymiset tunnistet kunkin käyttäjän puhelimesta olevalle sovellukselle.”

Edellä mainitun osalta vaikuttaisi aiheelliselta tarkastella onko lakiesitystä syytä tämentää siten, että 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen pseudonymisten tunnisteen luovuttaminen muille mobiilisovelluksen rekisteröityneille käyttäjille sekä näiden tietojen säilyttäminen ja käsittely ko. käyttäjien päätelaitteilla ilmenisi lakitekstistä selkeästi eikä ainoastaan implisiittisesti käyttötarkoituksen tai järjestelmän tehtävän kautta.

43 d § Poikkeus 22 §:ssä säädetystä ilmoitusvelvollisuudesta

43 e § Tietojärjestelmästä saatujen mahdollista altistumista koskevien tietojen käsitteleminen

43 f § Taustajärjestelmän ylläpidon ohjaus

43 g § Tietojärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen

43 h § Valvonta

Hallituksen esityksen 43 § kohdat d-h ovat hyvin perusteltuja ja selkeästi mainittuja, eikä Digi- ja väestötietovirastolla ole esittää asiasta tarkempia huomioita.

Yleisiä huomioita ja huomioita tietosuojasta

Myös muiden varoitusmenetelmien on oltava kunnossa, sillä kaikilla ei ole älypuhelinta käytössään. Sovelluksen käyttö ei saa vaarantaa niiden oikeuksia, joilla ei ole mahdollisuutta mobiilisovelluksen käyttöön. Saavutettavuusvaatimukset on otettu huomioon, samoin selkokieli. Perusteluissa on nyt otettu kantaa myös lapsen asemaan. Mobiilisovellus ei ole EU:n yleisen tietosuojalain 8 artiklan mukainen tietoyhteiskunta-palvelu, joten vanhemmilla on oikeus päättää sovelluksen käytöstä. Lasten asema on perustellusti sidottu jo voimassa olevaan lainsäädäntöön ikärajojen.

Lainvalmistelussa on huomioitu EU-tason vaatimukset vastaaville mobiilisovelluksille. Myös tietosuoja on peilattu EU:n antamiin suosituksiin. Henkilötietojen suoja on tässä esityksessä otettu riittävällä tasolla huomioon lain perusteluissa ja pykälissä. Olennaisena seikkana myös 60 §:n mukainen karanteeniin määrittämisen mahdollisuus kontaktin perusteella on rajattu pois.

DIGI- JA VÄESTÖTIEOVIRASTO

Aino Jalonen
Ylijohtaja, osastopäällikkö

Mikko Pitkänen
Johtaja